

TÍÐARGREIN

Russiska bjørnin brølar neyvan til stuttleika

Trygdarpolitikkur í Føroyum: Russisk kjarnorku-bumbuflogfjør nær føroyska markinum og víðfevnt russiskt kavbátavirksemi kring Føroyar og í Norðuratlantshavi eru tekin um økta geopolitiska týðning Føroya, og at hernaðarligi russiski ágangurin er ein verulig hóttan, sum landsstýrið má taka í størsta álvara

Edmund Joensen

løgtingsmaður fyri Sambandsflokkinn

Ikki færri enn sjei stríðsflogfjør úr trimum europeiskum londum vórðu týsdagin 9. februar 2017 í skundi send avstað til at møta tveimum russiskum bumbuflogfjørum, ið spældu við vøddunum við at flúgva nær føroyskum, bretskum, fronskum og sponskum loft-rúmi.

Tíbetur spældi alt væl av. Bumbuflogfjørini komu ikki inn um mark og flugu at enda heim aftur til Russlands.

Hendingin er ein av mongum tilburðum, har ið Russland – í einari víðfevndari altjóða rembingartíð – aftur og aftur øsir og fremur ágang. Russar kanna á henda hátt hernaðarførleikar og hernaðarligar reaktiónstíðir í europeiskum londum, eisini í NATO-limalondum.

Hví hetta er so, vil eg víðgera í hesi tíðargrein. Eisini skal eg koma inn á, at Føroyar eru alt annað enn friðaðar í russiska hernaðarleikinum. At enda í greinini verður nomið við støðu Føroya í sambandi við nýggju hernaðarligu avbjóðingarnar í Europa og Norðuratlantshavi, og hvat ið landsstýrið avrikar – ella ikki avrikar – í hesum samanheingi.

Kjarnorkuflogfjør yvir Norðuratlantshavi

Lat okkum tó fyrst vita, hvat slag av flogfjørum russar senda higar í norðuratlantiskt loftrúm at skapa órógv.

Hesaferð var talan um flogtypuna Tupolev Tu-160, sum russiska flogvápnið m.a. brúkar í bumbu-álopum í krígunum í Sýrialandi. Tey verða eyknevnd "Blackjack". Serfrøðingar upplýsa, at hetta eru "strategisk bumbuflogfjør", og hvørt teirra kann hava tilsamans 16 kjarnorku-missil umborð. Um kjarnorkuvápn vóru í flogfjørnum herfyri, er enn einki frætt um, men tað kann heldur ikki útilokast.

Tu-160 er størsta bumbuflogfar, ið brúkt verður í heiminum í dag. Tað er supersóniskt og flýgur umleið tvær ferðir skjótari, enn ljóðið ferðast.

Hóttta Europa og Norðurlond

Hetta er ikki fyrstu ferð, hesi seinnu árin, at russiska bjørnin

NATO-aðalskrivarin, Jens Stoltenberg, og Edmund Joensen hava skift orð um handilssambandið millum Føroyar og Russland. NATO-boðskapurin er, at so leingi hernaðarliga verjan er sterk og væl dubbað, er neyvan nakar vandi við, at Føroyar hava tætt handilssamband og fiskivinnusamstarv við Russland, hóast landið gerst støðugt aggressivari. Hinvegin: um hernaðarliga verjan av Føroyum er veik, so er vandi fyri, at handilssambandið við Russland kann verða misbrúkt trygdarpolitiskt

brølar í Europa, og nú eisini eftir okkum í útnorðuri. Og neyvan er tað til stuttleika.

Lat okkum triva í nakrar av tilburðunum, har ið Russland hevur skapt órógv.

Bretsk stríðsflogfjør hava havt úr at gera við at taka sær av russiskum stríðs- og bumbuflogfjørum nærhendis loftrúmi Stóra-bretlands. Síðani 2014 hava flogfjør hjá RAF (Royal Air Force) verið nýggju ferðir eftir russiskum flogfjørum, ið hava verið ov nær bretskum loftrúmi.

NATO-limalond hava upp á skift vart loftrúmið hjá øðrum limalondum – ikki minst baltisku statunum – móti ágangi úr Russlandi. Í 2014 vóru tilsamans meira enn 100 tilburðir, har ið russisk flogfjør gjørdur seg inn á loftrúm hjá europeiskum londum. Hetta er ikki smávegis.

Noreg, Svøríki og Danmark hava

eisini upplivað hvørt av sínum frá russiskari síðu. T. d. gjørdi russiska flogvápnið í 2014 eitt venjingar-álop á Bornholm. Venjingin var við skarpløddum missilum! Nógvir danir og flestu høgtstandandi politikarar í Danmark vóru á fólkaferð á Bornholm henda dag, og um álopið veruliga hevði verið gjøgnumført, hevði at kalla eingin politisk leiðsla verið eftir í landinum.

Í seinastuni hevur danski verjumaðaráðharrin, Claus Hjort Frederiksen úr Vinstra, nevnt, at donsk krigsskip eiga at verða útgjörd við missilum, ið kunnu skjóta niður russisk Iskander-M missilini, sum russar hava sett upp í enklavuni Kaliningrad, millum Litavia og Pólland. Hesi missil kunnu bera kjarnorkuløðingar, og tey røkka til Keyppannahavnar.

Í Svøríki hava russiskir njósnarar verið aktivir, og hvaðna verri er,

at russiskar venjingar-innrásir á Gotlandi og Álandsoyggjunum eru gjørdar við støði í at brúka meira enn 30.000 russiskar hermenn. Ein avleiðing er, at Svøríki hevur sent hermenn út á Gotland.

Við norsku strendurnar og við markið til Russlands hava russisk skip og flogfjør verið sera aktiv, og tí eru 335 amerikanskir hermenn frá US Marine Corps staðsettir í Noreg.

Loftvegis ágangurin er sostatt stórir.

Norðurflotin virkin á okkara leiðum

Keldur vísa á, at russiska kavbátavirksemið eisini er umfatandi – ikki minst í okkara øki. Tað snýr seg um russiska Norðurflotan, ið hevur støð í Severomorsk og eisini heldur til aðrastaðni á Kola-hálvoynni. Norðurflotin er sera virkin í Norðuratlantshavi, hóast partur av honum eisini er við í krígunum í

Sýrialandi.

Ikki minst her á okkara leiðum – eins og við Grønland, kring Ísland og bretsku oyggjarnar – er nógv russiskt kavbátavirksemi.

Talað verður serliga um tvær hóttanir frá hesum virksemi.

Onnur hóttanin er væl kend frá Kalda Krígunum: at russiskir álopskavbátar tryggja sær atgongd til Atlantshavið og síðani eisini til eysturstrond USA. Atgongdina fáa teir við at sigla í loyndum fram við Bretlandi, Føroyum, Íslandi og Grønlandi. Hetta er perlurekkjan av londum norðureftir, ið ganga undir heitinum "GIUK".

Hin hóttanin er, at kavbátar Norðurflotans fáa boð um at kvetta internetsambandið millum USA og Europa, um t.d. konfliktirnar í Ukraina, um baltisku londini ella Sýrialandi harðna.

Káplarnir liggja eftir botni í Norðuratlantshavi, og í veruleikanum er talan um meginpartin av internetsambandi heimsins. Verða káplarnir kvettir, liggur stórir partur av heiminum lamin samskiftisliga, tí lond, fyrirkur og einstaklingar eru bundin av, at internetferðslan virkar 24 tímar um samdøgrið.

Nýggjastu russisku kavbátarnar sigast vera munandi kvirrari enn aðrir, og teir skulu vera torførir at finna hjá amerikanskum leitiflogfjørum, ið hava støð í Keflavík. Framkomnu lurtitólina á havbotninum, ið vóru mong í tali undir Kalda Krígunum, eru ikki til longur, og tað er ein upplagdur fyrimunur hjá russum.

Putin vil hava meira vald

Hví hava Russland og forsetin, Vladimir Putin, lagt eina politiska kós, sum í grundini gongur út uppá at hótta sínar grannar, trýsta Europa og undirgrava NATO?

Fleiri vísa á, at fyri Putin var fallið og endin á Sovjetsamveldinum ein sonn katastrofa, og at hann líka síðani ár 2000, tá hann gjørdist forseti fyrstu ferð, hevur arbeitt fyri at gera Russland til tað stórveldið, hann ynskir at stjórna.

Hernaðarligar innrásir í Georgia og Ukraina og innlimanin av Krim vátta tráan Putins eftir valdi. Ætlan hansara sigst eisini vera at vinna sær víðfevnda politiska ávirkan í sínum sonevnda "áhugaumráði", ið strekkir seg frá baltisku londunum